

תוכן עניינים

חלק א': עקרונות יסוד בדיני הנזיקין	1
שער א': תכליתם התרופתית של דיני הנזיקין	1
פרק א': תכליתם של דיני הנזיקין	1
פרק ב': תכלית תרופתית - אבחנה בין דיני הנזיקין לדין הפלילי	3
שער ב': עיקרון השבת המצב לקדמותו	5
פרק א': מבוא	5
פרק ב': יישום העיקרון על תאונה בה הנפגע קטין	7
פרק ג': עיקרון "השבת המצב לקדמותו" ותקנת הציבור	9
שער ג': גרם נזק באשם (סעיף 64 לפקודת הנזיקין) והקשר הסיבתי	11
פרק א': כללי	11
פרק ב': תחולתו של סעיף 64 לפקודת הנזיקין	13
פרק ג': כללי הסיבתיות	15
פרק ד': אשם - אחריות המזיק כלפי הנזוק, הבאה לידי ביטוי במעשה או מחדלו של אדם	17
1. כללי	17
2. קשר סיבתי בין מעשהו של המזיק לקרות הנזק. "ורואים אדם כמי שגרם לנזק באשמו, אם היה האשם הסיבה או אחת הסיבות לנזק"	17
פרק ה': דרכי איתור וקביעת הקשר הסיבתי	19
1. התנהגות התובע	19
2. הפעלת עיקרון ה"גולגולת הדקה"	19
3. פסיקה לפי הסתברות	20
4. "סיבתיות עימומה" - הכל או לא כלום או גישת הערכה הסתברותית?	20
5. הקשר הסיבתי וטענת ההתיישנות	21
פרק ו': הקשר הסיבתי - שתי רמות הבדיקה	23
1. קשר סיבתי-עובדתי	23
2. הקשר הסיבתי-המשפטי	23
פרק ז': המבחנים החלופיים לקביעת הסיבה המכרעת	25
1. מבחן הצפיות	25
2. מבחן הסיכון	25
3. מבחן השכל הישר	25
4. מבחן של אומדן שיפוטי	26
פרק ח': הגורמים המנתקים את הקשר הסיבתי	27

27	1. כללי
27	2. החריגים לאשם המופיעים בסעיף 64 לפקודה
27	3. כוח עליון - סעיף 64(1) לפקודה
27	4. גורם מתערב זר - סעיף 64(2) לפקודה
27	4.1 כללי
29	4.2 גורם זר מתערב - הסיבה המכרעת לנזק
29	4.3 גורם זר מתערב במקרה של התאבדות הניזוק
	שער ד': התנהגות התובע - אשם תורם - אשם יוצר וחובת
31	הקטנת הנזק
31	פרק א': כללי
33	פרק ב': מהו אשם תורם
33	1. כללי
37	2. מה בין אשם תורם לבין אשם יוצר אחריות
37	2.1 כללי
40	2.2 אשם תורם או אשם יוצר אחריות - כל מקרה ונסיבותיו
44	3. מהו "אשם תורם"?
44	4. אשם תורם אינו יוצר עילת תביעה כשלעצמו
45	5. מבחנים לבדיקת אשם תורם
47	פרק ג': המדד לאשם התורם
49	פרק ד': התנהגות הנתבע
49	1. כללי
49	2. חובת זהירות פיזית וחובת זהירות נורמטיבית
	פרק ה': התנהגות התובע - מהי התנהגות התורמת לקרות הנזק - סעיף
55	65 לפקודה
55	1. כללי
56	2. החלת סעיף 65 לפקודה על תביעות בגין הוצאת לשון הרע
57	3. החלת סעיף 65 לפקודה לעניין אחריות בגרימת נזקי גוף
61	פרק ו': התנהגות הנתבע - סעיף 66 לפקודה
63	פרק ז': אשם של פלוני - סעיף 67 לפקודה
65	פרק ח': חובת הקטנת הנזק
65	1. כללי
68	2. נטל ההוכחה
71	פרק ט': ריחוק הנזק ועיקרון הגולגולת הדקה - סעיף 76 לפקודה
71	1. כללי
72	2. קשר סיבתי
73	פרק י': חלוקת האחריות בין מספר מזיקים
	חלק ב': העוולות בנזיקין - עילות תביעה - רשלנות,
77	תקיפה, היפר חובה חקוקה

77	שער א': עוולת הרשלנות
77	פרק א': יסודותיה של עוולת הרשלנות - כללי
81	פרק ב': חובת הזהירות - תנאי ראשון
81	1. כללי
83	2. חובת זהירות מושגית
84	3. חובת זהירות קונקרטיית
87	פרק ג': הפרת חובת הזהירות - תנאי שני
87	1. כללי
87	2. היפר חובה חקוקה
88	3. דרישת הצפיות
89	4. אמת בדיקה אובייקטיבית לקיומה של התרשלות
90	5. העולה - גווניה ומרכיביה - מושגי-יסוד-סיכום
90	5.1 כללי
92	5.2 יעילות תחילה
93	5.3 חובת זהירות כללית
94	5.4 שיקולי מדיניות
96	5.5 צפיות
96	5.6 הבחנה בין סוגי הצפיות
97	5.7 הגישה המסורתית והאלטרנטיבה
99	פרק ד': קיומו של קשר סיבתי - תנאי שלישי
99	1. כללי
99	2. קשר סיבתי-עובדתי
100	3. קשר סיבתי-משפטי
100	3.1 כללי
101	3.2 מבחן הצפיות
101	3.3 מבחן הסיכון
101	3.4 מבחן השכל הישר
101	3.5 סיבתיות עמומה
104	3.6 עיקרון ה"גולגולת הדקה"
106	3.7 גורם זר מתערב
109	פרק ה': הוכחת הנזק - תנאי רביעי
109	פרק ו': שיקולי "עומק" המשפיעים על שיקול-דעתו של בית-המשפט
111	בבואו לבחון עוולת רשלנות
111	1. כללי
111	2. יצירת הסיכון ואופיו
113	3. עיקרון "מפזר הנזק הטוב יותר"
115	4. אחריות בעוולת רשלנות כלפי צדדים "שכנים" ושלישיים
115	4.1 כללי
115	4.2 חובת הזהירות החלה על עורך-דין כלפי צד ג'

117.....	4.3 חובת הזהירות הנדרשת מבנק כלפי צד ג'
120.....	5. איזון אינטרסים כמבחן לאי-החלת אחריות
121.....	6. אי-יכולת לצפות אירוע
	שער ב': רשלנות רפואית בראי עוולת הרשלנות - עקרונות כלליים
123.....	123 פרק א': מבוא
125.....	125 פרק ב': חובת זהירות מושגית וקונקרטי
125.....	1. כללי
125.....	2. חובת זהירות מושגית
125.....	2.1 כללי
129.....	2.2 נפילה בעת אשפוז
129.....	3. חובת זהירות קונקרטי
131.....	131 פרק ג': רופא סביר
139.....	139 פרק ד': "מעמדו" של המזיק
141.....	141 פרק ה': הנוהג המקובל או הפרקטיקה המקובלת
141.....	1. כללי
143.....	2. ההלכה הפסוקה
	2.1 מהי הפרקטיקה הרפואית הנוהגת בזמנים הרלוונטיים לעניין ההפניה ליעוץ גנטי? - התביעה נדחתה - כב' השופט א' סטולר ... 143
143.....	2.2 פרקטיקה מקובלת
	2.3 האם בעת ההתערבות הכירורגית היתה חריגה מהפרקטיקה המקובלת והסבירה- נזקים נוירולוגיים עקב ניתוח - התביעה נדחתה - כב' השופטת ד' גנות 143
	2.4 לא הוכחה רשלנות מצד הרופאים המטפלים שעה שסירבו לבקשת התובע להוצאת הקוצב מגופו - הוכח כי הצוות הרפואי שטיפל בתובע פעל באופן סביר ועל-פי פרקטיקה מקובלת- התביעה נדחתה - כב' השופטת מ' ספינזי-שניאור 144
	2.5 ניתוח בקע - לא עלה בידי התובע להוכיח את הקשר הסיבתי שבין ההתרשלות הנטענת שלא הוכחה לבין הנזק שנגרם לו - כב' השופטת מ' ברנט 145
147.....	147 פרק ו': ההכרעה בין מספר גישות/אסכולות
159.....	159 פרק ז': קיומו של קשר סיבתי, עובדתי ומשפטי
159.....	1. כללי
160.....	2. קשר סיבתי-עובדתי
160.....	3. קשר סיבתי-משפטי
160.....	3.1 כללי
161.....	3.2 מבחן הצפיות
161.....	3.3 מבחן הסיכון
162.....	3.4 מבחן השכל הישר

162.....	3.5 סיבתיות עמומה
165.....	3.6 עיקרון ה"גולגולת הדקה"
167.....	3.7 גורם זר מתערב
פרק ח': רשלנות טיפולית ולוגיסטית-ניהולית בעולם הפסיכיאטריה.....169	
169.....	1. זיהוי רשלנות טיפולית בפועלו של רופא פסיכיאטרי רק כאשר זו מוכחת באמצעות עדות של מומחה בתחום הפסיכיאטריה אשר מראה כי הרופא סטה סטיה מהותית מהמקובלות
170.....	2. רשלנות לוגיסטית או ניהולית
172.....	3. הסתברותו של התרחיש שבו אדם הלוקה בנפשו אשר מאושפז בבית-חולים פסיכיאטרי ינסה לשים קץ לחייו
172.....	4. כשל ניהולי או לוגיסטי בארצות הברית ובאנגליה
173.....	5. התאמת חובתו של בית-חולים פסיכיאטרי לתנאי האשפוז של המטופל האובדני
174.....	6. חובתו של בית-חולים פסיכיאטרי למנוע את התאבדות המטופל - הערעור נדחה - כב' השופטים נ' הנדל, נ' סולברג ו- א' שטיין
175.....	שער ג': הולדה בעוולה
175.....	פרק א': מבוא
179.....	פרק ב': פרשת זייצוב (המחלוקת) ופרשת ליאור המר
179.....	1. כללי
179.....	2. פרשת זייצוב
179.....	2.1 ערעור ההורים בשמו של הקטין - ע"א 540/82 - כב' השופטת מי בן פורת
180.....	2.2 דחיית ערעורה של ד"ר זייצוב על פסק-דינו של בית-משפט קמא, שקיבל את תביעת ההורים בשם שלהם - ע"א 518/82
181.....	2.3 פרשת זייצוב - כב' השופט א' ברק
182.....	2.4 תביעת הקטין - ע"א 540/82
185.....	2.5 פרשת זייצוב - השופט ש' לוי
185.....	2.6 פרשת זייצוב - השופט ד' לוי
185.....	2.7 פרשת זייצוב - דעת מיעוט - כב' השופט א' גולדברג
185.....	3. סיכום ביניים
186.....	4. פרשת ליאור המר
228.....	5. פסיקת פיצוי בשיעור של כ- 10,000,000 ש"ח
229.....	6. כיצד יש לחשב את תקופת ההתיישנות בהתאם לפרשת ליאור המר? - תובעת הקטינה נמחקה - כב' השופטת ד' גנות
230.....	7. האם רשאי בית-המשפט, לאור התכלית הגלומה בהלכת המר, ובמקרים בהם התיישנה תביעת ההורים, להחיל את הוראת המעבר שנקבעה שם ולהכיר בעילת היילוד ("חיים בעולה") גם מקום בו הוגשה תביעתו לאחר שניתן פסק-דין המר? - כב' השופטת י' וילנר

8. לאור הלכת המר, מהם הדרכים בהם נקטו בתי-המשפט על-מנת שלא להותיר קטין שנולד במומו בשל מעשה עוולה לכאורי ללא מקור שיממן את צרכיו? - הבקשה נדחתה - כב' השופט ח' שרעבי	231
9. סילוק בקשה על-הסף בטענת התיישנות - הבקשה נדחתה - כב' השופט ח' שרעבי	231
10. בדיקת נשאות גנטית - הבקשה נדחתה - כב' השופט ח' שרעבי	232
11. אימתי תתישנן תביעתם של ההורים? - דחיה על-הסף - כב' השופטת שי שטמר	233
12. שינוי הלכת זייצוב בהלכת המר, מחייבת קציבת תקופה נוספת להורים להגשת התביעות שנועדו לטיפול בילדיהם הפגועים, בכדי שלא ייקלעו לתקופת התיישנות לנוכח שינוי ההלכה - הבקשה נדחתה - כב' הרשם ח' שרעבי	234
13. פסיקת פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה וזאת בנפרד ובמובחן מן הפיצוי המגיע בגין כאב וסבל - נדחה ערעורה של מכבי שירותי בריאות ולגבי ערעור המשיבים להותיר את סכום הפיצוי שנפסק על-כנו "ולהסב" אותו לטובת ההורים, המשיבים 2-3, על-פי הלכת המר - כב' השופטים: א' חיות; ע' פוגלמן ו- י' עמית	235
14. הלכת בית-החולים אגודת הסהר האדום. ראוי להחיל את הוראת המעבר גם על מקרים בהם תביעות הורים התיישנו לפני שניתן פסק-הדין בעניין המר, כך שחרף האמור בפסק-הדין, תוותר במקרים אלה על כנה האפשרות להגשת תביעת ילוד למשך זמן קצוב, כהוראת מעבר - כב' השופטים: א' רובינשטיין; ח' מלצר ו- צ' זילברטל	236
15. תיקון כתב תביעה בעקבות הלכת בית-חולים אגודת הסהר האדום - הבקשה התקבלה - כב' השופט ערפאת טאהא	239
16. האם במסגרת תובענה נזיקית בעילת "הולדה בעוולה" שהוגשה על-ידי הורי הילוד כנגד המעוול, יש לנכות תגמולים שהשתלמו להורים מהמוסד לביטוח לאומי בהיותם אפטרופוסים של הילוד, מן הסכום שנקבע כי חייב בו המעוול? - הבקשה נדחתה - כב' השופט א' רובינשטיין	239
17. לשם הכרעה בשאלת הקשר הסיבתי, כאשר בעילת "חיים בעוולה" עסקינן, יש להיעזר במבחן שנקבע בפסיקתו של בית-המשפט בהרכב מורחב בהלכת המר - כב' השופטים: י' דנציגר; נ' הנדל ו- ד' ברק-ארז	240
18. במקרים בהם כפות המאזניים מעוינות, יש לפרש על דרך הצמצום את טענת ההתיישנות - כב' השופט ד"ר אחיקם סטולר	241
19. התובעים כשלו בהוכחת הקשר הסיבתי - כב' השופט צ' ויצמן	242

20. נטען כי מעקב ההיריון שבוצע לאם בתחנה לבריאות המשפחה היה רשלני, עת לא הופנתה האם לביצוע בדיקות המתחייבות מההיסטוריה הרפואית המשפחתית של האב וממהלך ההיריון-התביעה נדחתה - כב' השופטת יעל וילנר ..... 243.

21. יש להבחין בין שני נושאים: האחד - תקופת ההתיישנות והארכתה על-פי חוק ההתיישנות, השניה - הוראות המעבר לגבי הלכת המר - הערעור נדחה - כב' השופטים: י' דנציגר; נ' הנדל ו- י' עמית ..... 243.

22. בית-המשפט קיבל את הבקשה לדחיית התביעה על-הסף בחלקה תוך שקבע כי דין תביעת ההורים העצמאית בגין "הולדה בעוולה" להידחות בשל התיישנותה. לעומת-זאת הבקשה נדחתה ביחס לדחיית תביעת ההורים כיורשי עזבון המנוח בגין "חיים בעוולה" עד לפטירת המנוח - כב' השופטת פ' לוקיץ' ..... 244.

23. דיון נוסף בעניין מכבי שירותי בריאות נ' פלוני, שעניינו בתחולתה והיקפה של הוראת המעבר שנקבעה בהלכת המר - כב' השופטת מ' נאור ..... 245.

24. פסק-דין מכבי לא בא לשנות או לבטל את ההלכות הקודמות שניתנו בסוגיה הנדונה, והוא מצטרף אל הרצף הפסיקטי - סילוק תביעת התובע על-הסף בהיעדר עילה. כב' השופט נ' הנדל; כב' השופט י' עמית וכב' השופטת י' וילנר ..... 246.

25. תביעת הוריה של המבקשת התיישנה לפני יום 28.05.12, ועל-כן, על-פי הנקבע בעניין הסהר האדום, היה על המבקשת להגיש תביעתה עד ליום 28.08.15 - הבקשה נדחתה. כב' השופטת י' וילנר ..... 247.

26. שאלת הוראות המעבר בעקבות שינוי ההלכה בפסק-הדין בעניין המר. ההליכים יעוכבו. כב' השופטת י' אילני ..... 247.

27. בית-המשפט העליון שב והכיר בחוסר הבהירות והוודאות ששרר בעולם המשפטי בעקבות הלכת המר כשיקול להארכת "תקופת המעבר", כך גם בצורך ל"התארגן" לקראת הגשתה של תביעה, כאשר פרק הזמן של שנה, אשר נקבע בעניין שירותי בריאות כללית נמצא בלתי-מספק. תקופה זוהי של שנה נקבעה גם בעניין הסהר האדום ודומה כי המציאות טפחה על פני הפוסקים ולימדה כי המדובר היה בפרק זמן קצר מידי. דין הבקשה לדחיית התביעה על-הסף להידחות. כב' השופטת ש' יעקובוביץ' ..... 248.

28. בקשה להורות על דחיית התביעה, אשר עילתה "חיים בעוולה", על-הסף מחמת התיישנות - דחייתה. כב' השופטת ש' יעקובוביץ' ..... 249.

29. הוראת המעבר שנקבעה בעניין מכבי חלה לגבי כל מקרה בו תביעת ההורים התיישנה עד ליום 28.08.15. לפיכך, בענייננו, אין מקום לסילוק התביעה על-הסף מחמת היעדר עילה. כב' השופטת ב' טולקובסקי ..... 249.

30. פסק-דין מכבי לא בא לשנות או לבטל את ההלכות הקודמות שניתנו בסוגיה הנדונה, והוא מצטרף אל הרצף הפסיקתי - סילוק תביעת התובע על-הסף בהיעדר עילה. כב' השופט נ' הנדל; כב' השופט י' עמית וכב' השופטת י' וילנר 250

31 תביעת הוריה של המבקשת התיישנה לפני יום 28.05.12, ועל-כן, על-פי הנקבע בעניין הסהר האדום, היה על המבקשת להגיש תביעתה עד ליום 28.08.15. בקשתה נדחתה. כב' השופטת י' וילנר 251

32. על-פי הלכת המר רק להורים עומדת עילת תביעה נגד גורמי רפואה בגין התרשלות באי-גילוי של מוגבלויות העובר לפני הריון או במהלכו - הבקשה נדחתה - כב' הרשמת ש' עבדיאן 252

33. פגיעה באוטונומיה - תביעה שעילתה הולדה בעוולה. התביעה התקבלה בחלקה. פגיעה האוטונומיה : 250,000 ש"ח - כב' השופטת ב' טולקובסקי 253

שער ד': אשם תורם - אשם יוצר - הקטנת הנזק בתביעות רשלנות רפואית 255

פרק א': קיומו של האשם התורם 255

1. התנאי לבדיקת אשם תורם 255

2. המבחנים לבדיקת אשם תורם 255

2.1 מבחן האדם הסביר - האם אדם סביר היה נזהר יותר באותו עניין 256

2.2 מבחן מידת האשמה 257

פרק ב': רשלנות רפואית 261

פרק ג': אשמו של התובע - סעיף 65 לפקודת הנזיקין 265

פרק ד': הקטנת הנזק 267

שער ה': עוולת התקיפה והיפר חובה חקוקה בעין פקודת הנזיקין 275

פרק א': מבוא 275

פרק ב': עוולת התקיפה 277

1. כללי 277

2. הגנה - סעיף 24 לפקודת הנזיקין 279

3. ניסוחו של כתב התביעה בעוולת התקיפה ונטל ההוכחה 280

פרק ג': הפרת חובה חקוקה 283

1. מבוא 283

2. חובת הפירוט 284

שער ו': חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996 ועילות תביעה בגין רשלנות, תקיפה והיפר חובה חקוקה 287

פרק א': מבוא 287

פרק ב': הסכמה מדעת לטיפול רפואי - אופן מתן ההסכמה מדעת - עילת תביעה בגין תקיפה, היפר חובה חקוקה ורשלנות	289
1. סעיפים 13 ו-14 לחוק זכויות החולה	289
2. הסכמה מדעת בראי עוולת התקיפה	296
3. הסכמה מדעת בראי עוולת הרשלנות	300
4. הסכמה מדעת בראי דיני החוזים	302
5. הסכמה מדעת בראי הפרת חובה חקוקה	302
6. הסכמה מדעת במסגרת קודים אתיים	303
7. השיקולים בעד הרחבת חובת הגילוי	303
8. השיקולים נגד הרחבת חובת הגילוי	304
9. היקפה של חובת הגילוי	306
10. מהו המבחן הראוי להיקף חובת הגילוי?	315
11. מהו המבחן המוצע?	318
12. הסכמה מדעת - חובת הגילוי - באספקלריית ע"א 1303/09 מרגלית קדוש נ' בית-החולים ביקור חולים ואח'	320
12.1 מיפוי העילה של הסכמה מדעת במסגרת עילות תביעה בגין רשלנות רפואית	320
12.2 הסכמה מדעת - כללי	321
12.3 הסכמה מדעת במסגרת עוולת התקיפה	322
12.4 הסכמה מדעת במסגרת עוולת הרשלנות	323
12.5 הסכמה מדעת במסגרת דיני החוזים	324
12.6 הסכמה מדעת בחוק זכויות החולה והפרת חובה חקוקה	324
12.7 הסכמה מדעת במסגרת קודים אתיים	325
12.8 היחס בין העילות השונות המהוות אכסניה לדוקטרינת ההסכמה מדעת	327
12.9 שיקולים בעד ונגד הרחבת חובת הגילוי לצורך הסכמה מדעת	328
12.10 היקף חובת הגילוי והמבחנים לקביעתו	331
12.11 היקפה של חובת הגילוי - מגמות בפסיקה	332
12.12 הראוי להיקף חובת הגילוי	341
12.13 המבחן המוצע	344
12.14 כללי עזר ושיקולים נוספים	346
12.15 מבחני הקשר הסיבתי - סיבתיות ההחלטה	348
13. סיבתיות ההחלטה - מבחני הקשר הסיבתי	349
14. הסכמה מדעת - חובת ההסבר	350
15. הלכה למעשה - חובת הגילוי - אסכולות	351
פרק ג': חוק זכויות החולה - היפר חובה חקוקה	357
1. סעיף 13(ג) לחוק זכויות החולה	357
2. חובת ניהול רשומה רפואית - סעיף 17 לחוק זכויות החולה	361

363.....	3. סודיות רפואית - סעיף 19 לחוק זכויות החולה
	שער ז': רשלנות רפואית - עוולת התקיפה והיפר חובה חקוקה
365.....	חוק זכויות החולה והנזק ראייתי
365.....	פרק א': מבוא
367.....	פרק ב': דוקטרינת הנזק הראייתי
367.....	1. כללי
373.....	2. הפן הדיוני-ראייתי
377.....	פרק ג': הפן הנזיקי-מהותי
377.....	1. כללי
381.....	2. חוסר מסמכים ודיווחים חסרים
383.....	פרק ד': רשלנות רפואית
383.....	1. מבוא
384.....	2. "נזק ראייתי" בתביעות בגין רשלנות רפואית
384.....	2.1 כללי
	2.2 היעלמותם, שיבושם, ותיעוד חסר - של מסמכים רפואיים ותיעוד רפואי לקוי
385.....	2.3 דחיית טענה בדבר קיומו של נזק ראייתי
412.....	2.4 נזק ראייתי הנובע מאי-ביצוע בדיקה
416.....	2.5 ניתוח שלא היה בו כל צורך, שגרם לתובע נזק ראייתי
419.....	2.6 נזק ראייתי שגרמו התובעים לנתבעים
420.....	2.7 דלות הרישומים בעת ניתוח - האם עולים לכדי גרימת נזק ראייתי
421.....	2.8 היעדר חתימת רופא על טופס הסכמה
424.....	2.9 הולדה בעולה ונזק ראייתי
429.....	2.10 היעדר בדיקת אולטרא סאונד
431.....	2.11 אי-ביצוע בדיקות בשבוע ה-34 להריון
	3. היעלמותם, שיבושם, ותיעוד חסר של מסמכים רפואיים ותיעוד רפואי לקוי
432.....	4. אי-ביצוע בדיקה
440.....	5. ניתוח שלא היה בו כל צורך
443.....	6. נזק ראייתי שגרמו התובעים לנתבעים
443.....	7. דלות הרישומים בעת ניתוח
	חלק ג': סדרי דין החולשים על ניהול ההליך המשפטי
447.....	בתביעות בגין רשלנות רפואית - מומחים
447.....	שער א': סדרי הדין
447.....	פרק א': מבוא
449.....	פרק ב': דברי הסבר ליישום התקנות החדשות
515.....	שער ב': מומחים רפואיים

פרק א': מבוא.....	515
פרק ב': מומחים - תקנות 87 עד 93 לתקסד"א (תשע"ט)	517
החדשות.....	517
1. הדין.....	517
2. מומחה רפואי מטעם בית-המשפט ייפסל במקרים חריגים ביותר, אם נפל פגם היורד לשורש העניין ועלול לגרום עיוות דין, או אם פעל המומחה בחוסר תום-לב.....	519
3. קבלת בקשה לפסילת חוות-דעת מומחה.....	519
4. בהינתן חזקת התקינות המקצועית שעומדת למומחה לא די בקיומם של קשרים בינו לבין אחד הצדדים בתיק על-מנת שהמומחה ייפסל אוטומטית.....	529
5. הגשת חוות-דעת נוספת.....	530
6. חוות-דעת משלימה.....	531
שער ג': מומחים - הוראות תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-	
1984 (הישנות) - תקנות 125 עד 135 לתקסד"א	535
פרק א': הגדרות - המומחה - תקנה 125 לתקסד"א תשמ"ד.....	535
פרק ב': מומחה שיעץ עצה - תקנה 126 לתקסד"א תשמ"ד.....	541
פרק ג': חוות-דעת רפואית ופטור מהגשתה - תקנה 127 לתקסד"א תשמ"ד.....	549
פרק ד': בדיקה רפואית והגשת חוות-דעת מטעם בעל דין אחר - תקנה 128 לתקסד"א תשמ"ד.....	559
פרק ה': חוות-דעת מומחה מטעם בעל דין בעניין שאינו רפואי - תקנה 129 לתקסד"א תשמ"ד.....	565
פרק ו': מומחה מטעם בית-המשפט - תקנה 130 לתקסד"א תשמ"ד.....	569
1. כללי.....	569
2. הצגת פרוטוקול עדותו של תובע וסרטי מעקב בפני מומחה שנתמנה טרם עריכת חוות-דעתו - היקש מן המקובל בתאונות דרכים.....	576
3. הפוסק האחרון בשאלת קיומה או היעדרה של אסכולה הוא בית-המשפט ולא המומחה.....	579
4. סמכותו של בית-המשפט לקבוע קשר סיבתי בניגוד לקביעתו של מומחה רפואי שמונה מטעמו.....	579
5. מה הדין כאשר ממכלול חומר הראיות המונח לפני בית-המשפט עולה מסקנה השונה מחוות-דעתו של המומחה הרפואי?.....	579
6. הקביעה הסופית בדבר מצבו הרפואי של התובע כתוצאה מהתאונה מסור בידי בית-המשפט.....	580
פרק ז': הודעה על רצון לחקור מומחה שהגיש חוות-דעת - תקנה 130א לתקסד"א תשמ"ד.....	581
1. כללי.....	581

582.....	2. חקירה נגדית של מומחים רפואיים ואחרים
584.....	3. ויתור על חקירה נגדית
585.....	4. חקירה נגדית של מומחה מטעם בית-המשפט
586.....	5. חקירה נגדית של מומחה מוסכם
586....	6. על בית-המשפט להיעתר לבקשת צד להזמין מומחה לחקירה
	7. אין בשאלות ההבהרה שהוצגו למומחה, משום מיצוי או ויתור על זכות החקירה הנגדית
587.....	8. כיצד לנהוג בחקירת עד מומחה
588.....	9. חוסר אפשרות חקירה נגדית עקב מותו של עד
588.....	10. פסילת חוות-דעת המומחה בתחום הראומטולוגיה לאור אי-הצגת כל המסמכים הרפואיים
	שער ד': דיני הראיות הכלליים החולשים על ניהול ההליך המשפטי בתביעות נזיקין בגין רשלנות רפואית.
591.....	פרק א': מבוא
599.....	פרק ב': משקלן של ראיות
599.....	1. מבוא
599.....	2. משקלה של עדות
599.....	2.1 כללי
601.....	2.2 פיצולה של העדות לצורך הכרעה
601.....	2.3 "אותות האמת"
602.....	2.4 קביעת מהימנות
602.....	2.5 משקלה הפנימי של עדות
603.....	2.6 חקירה נגדית שנפגמה ומשקל העדות
605.....	2.7 סיכום
609.....	פרק ג': הכרעה על-פי עדות יחידה במשפט אזרחי
609.....	1. כללי
609.....	2. כללי הפעלת שיקול-הדעת של בית-המשפט
611.....	3. ההלכה הפסוקה
613.....	פרק ד': נטל ההוכחה, מידת ההוכחה וחומרי ראיות
613.....	1. הגדרת מונחים
	2. שקרים אלו של בעל דין הנוגעים לעניינים המצויים בליבת המחלוקת, הם לבדם, צריכים היו לשמש בסיס לדחיית תביעתו ללא צורך בניתוח ראיות נוספות
615.....	3. חובת ההוכחה במשפט האזרחי
616.....	3.1 כללי
617.....	3.2 נטל השכנוע
629.....	פרק ה': סיכום - סוגי הנטלים והחזקות
629.....	1. הנטלים

1.1	במישור האזרחי יש להבחין בין "נטל השכנוע" לבין "חובת הראיה"	629
1.2	"נטל השכנוע"	629
1.3	"המוציא מחברו עליו הראיה"	629
1.4	"דיני הראיות הולכים אחרי הדין המהותי"	630
2.	אימתי נטל השכנוע על הנתבע?	630
3.	"חובת הראיה"	630
4.	מידת ההוכחה במשפט האזרחי - "הטיית מאזן ההסתברויות"	630
633	פרק ו': סיכום החזקות	
1.	החזקות כאמצעי הוכחה	633
2.	"חזקה שבהנחה"	633
3.	חזקה שב"עובדת יסוד"	633
4.	"חזקה שבעובדה"	633
5.	חזקה שבחוק	633
5.1	כללי	633
5.2	חזקה שבחוק - הניתנת לסתירה	634
5.3	חזקה שבחוק - "חזקה חלוטה"	634
פרק ז': חובת הראיה ברשלנות כשהדבר מעד על עצמו - סעיף 41 לפקודת הנזיקין	635	
1.	הדין	635
2.	כללי	635
3.	תנאי סעיף 41 ניתוח ומשמעות	635
3.1	התנאי הראשון	635
3.2	התנאי השני	636
3.3	התנאי השלישי	636
פרק ח': כלל הראיה הטובה ביותר	639	
1.	מהותו של הכלל	639
2.	לא קיים "מדרג" של ראיות משניות, העשוי להשפיע על שאלת קבילותן	640
חלק ד': דוגמאות ותקדימים	641	
שער א': סדרי דין וראיות	641	
פרק א': צירוף חוות-דעת - פטור מצירוף חוות-דעת מומחה	641	
1.	הגשת חוות-דעת בשלב דיוני זה תביא ללא ספק לפתיחה מחודשת של הדיון בתביעה ולעיכוב ניכר בהליך - בקשת רשות ערעור נדחתה - כבי השופטת י" וילנר	641
2.	בקשה להוספת חוות-דעת - בקשה להוספת חוות-דעת נדחתה - כבי השופטת ע' כהן	642

3. טענה לפרשנות מוטעית בכל הנוגע למחיקת התביעה מחוסר מעש - בקשה בהולה לביטול מחיקת התביעה נדחתה - כב' השופטים רון סוקול, מנחם רניאל ו- עדי חן-ברק	642
4. פסילת חוות-דעתו של מומחה בית-משפט - בקשה להורות על פסילת חוות-דעת התקבלה - כב' השופט ע' עיילבוני	643
5. בקשה להוספת חוות-דעת רפואית - הבקשה נדחתה - כב' השופטת ל' שלאעטה-חלאילה	644
6. מינוי מומחה על-ידי בית-המשפט - כב' השופטת ל' שלאעטה-חלאילה	645
7. התובע לא העלה/הוכיח טעמים מיוחדים, ללא חוות-דעת בשאלת החבות אין יסוד לתביעה ודינה להיות מסולקת - כב' השופטת א' דגן	646
8. בקשה להארכת מועד להגשת חוות-דעת רפואיות נוספות - הבקשה התקבלה כב' השופטת ד' גנות	646
9. בקשה למינוי מומחה מטעם בית-המשפט - הבקשה התקבלה כב' השופטת ס' רסלר-זכאי	647
10. הדיון יפוצל באופן שתיבחן תחילה שאלת החבות ולאחריה שאלת הנזק, ככל שתימצא חבות, תידון פעם נוספת בקשת התובעת - כב' השופט א' בכר	648
11. תביעת רשלנות רפואית ובקשת הנתבעים לסילוק על-הסף - הבקשה התקבלה - כב' השופטת ב' בר-זיו	649
12. משמדובר בתביעה בגין רשלנות רפואית, הרי שבהיעדר חוות-דעת רפואית מטעם התובעת, דין התביעה להימחק - כב' השופט ש' ברסלב	650
13. בקשה למינוי מומחה רפואי מטעם בית-המשפט והשתת שכר המומחה על כתפי הנתבעים בתביעת נזיקין - כב' השופט ד"ר מ' (מריו) קליין	650
14. לא ניתן לקבוע, בהיעדר חוות-דעת רפואית מטעם התובעת, כי הוכח יסוד ממשי לכאורי לתביעה נגד הנתבעים בגין רשלנות רפואית - ניתנה ארכה - כב' השופטת ע' וינברגר	651
15. בהתאם להלכת בית-המשפט העליון דינה של התביעה להידחות מחמת התיישנות וגם בשל אי צירוף חוות-דעת - כב' השופט ד"ר א' סטולר	651
16. בקשתם של הנתבעים, כי התובעת תיבדק על-מנת להגיש חוות-דעת נגדית שהיא לב-ליבו של התיק, סבירה בהחלט - כב' השופטת מ' אל-עד קרביס	652
17. בקשת המבקשת לפטור מצירוף חוות-דעת רפואית מטעמה - הבקשה נדחתה - כב' השופטת ע' אייזדורפר	652

18. בקשת התובעת לפטור אותה מהגשת חוות-דעת רפואית מטעמה ולמנות מומחה מטעם בית-המשפט בתחום הצינתור הפולשני - הבקשה נדחתה - כב' השופט א' פורג 653

19. התובע לא הרים את הנטל להוכיח חסרון כיס - כב' השופטת י' הניג..... 655

20. מינוי מומחה מטעם בית-המשפט בתחום הרפואה הדחופה - הבקשה נדחתה - כב' השופטת ר' למלשטריך-לטר 656

21. בקשה חוזרת למתן פטור מהגשת חוות-דעת רפואית ולמינוי מומחה מטעם בית-המשפט - הבקשה נדחתה - כב' השופטת ל' בן-שמון 657

22. בקשה למתן פטור מהגשת חוות-דעת רפואית - הבקשה התקבלה - כב' השופטת א' קליימן-בלק 657

23. התובע לא הצביע גם על מצב כלכלי קשה ועל נסיבות אישיות המעידות על אי יכולתו לממן בכוחות עצמו חוות-דעת מומחה - הבקשה נדחתה - כב' השופטת ר' איזנברג 658

24. חסרון הכיס של התובע הוכח בשלב זה במידה מספקת - פטור מהגשת חוות-דעת - כב' השופט הבכיר י' בשן 659

25. אין טעם מיוחד המצדיק מתן פטור מהגשת חוות-דעת רפואית - כב' השופטת ר' גלפז מוקדי 659

26. התקיימו נסיבות חריגות המצדיקות מתן פטור מהגשת חוות-דעת - כב' השופטת ס' דומניץ סומך 660

27. לצורך מתן פטור מהגשת חוות-דעת רפואית, נדרשת גם הצגתו של סיכוי סביר להצלחת התביעה, כמו גם ראשית ראיה לקיומה של נכות רפואית - הבקשה נדחתה - כב' השופטת ל' בן-שמון 661

28. בעניין הנדון, למרות התנגדות הצדדים, הרי שהתועלת שבמינוי מומחה מטעם בית-המשפט עולה על הסיכון שבמינוי כזה - כב' השופט א' אדם 662

29. על התובע להחליט כבר בשלב זה, אם בדעתו להגיש חוות-דעת חלופית אם לאו - בקשה מוקדמת - כב' השופט י' אברהם 663

30. בקשת התובעת לפטור מצירוף חוות-דעת ומינוי מומחה - דין הבקשה לפטור מהגשת חוות-דעת ולמינוי מומחה מטעם בית-המשפט, להתקבל - כב' השופטת מ' אל-עד 663

31. כאשר הבקשה לפסילת המומחה מוגשת לאחר מתן חוות-הדעת ולאחר חקירת המומחה, נדרש טעם חזק במיוחד כדי שתתקבל - הבקשה נדחתה - כב' השופטת א' דגן 664

32. אין מקום לייחס למומחה חוסר תום-לב - התביעה נדחתה - כב' השופט ד' מאזן 665

33. דחיית בקשת המבקש להורות על הוצאת חוות-דעת של מומחה מטעם בית-המשפט מהתיק - כב' השופט צ' זילברטל 666

34. משלא הראתה התובעת כי ישנה הצדקה לפטור אותה מצירוף חוות-
 דעת רפואית ולמינוי מומחה מטעם בית-המשפט, אין מקום להיעתר
 לבקשתה..... 666

פרק ב': סדרי דין - גילוי מסמכים - ראיות..... 669

1. ההחלטה אם להורות על מתן צו לגילוי מסמכים או אם לא, מצויה
 בסמכותה של הערכאה הדיונית - בקשת רשות ערעור נדחתה - כב'
 השופט י' עמית..... 669

2. זימון עד - בקשת רשות ערעור התקבלה - כב' השופטת י'
 וילנר..... 669

3. מהו היקף התערבותה של ערכאת הערעור בפסק-דין מנומק אשר
 ניתן על דרך הפשרה, לפי סעיף 79א לחוק בתי-המשפט (נוסח חדש),
 התשמ"ד-1984! - הערעור נדחה - כב' השופטים י' עמית, ד' מינץ ו- ע'
 גרוסקופף..... 670

4. התנאים לקבלת בקשת פסלות - בקשת פסילה נדחתה - כב' השופטת
 ד' סלע..... 671

5. גילוי ועיון במסמכים בטרם הושלמה הגשת חוות-דעת רפואיות -
 הערעור נדחה - כב' השופט א' דראל..... 672

6. אי-עמידה בחובת בעל דין בגילוי מסמכים או מתן מענה לשאלון.
 בקשת המבקשת לתת לה רשות לערער על החלטת בית-משפט השלום
 במסגרתה נמחק כתב הגנה - התקבלה - כב' השופט צ' ויצמן..... 673

7. תיקון כתב תביעה להוספת רכיב נזק נפשי - הבקשה התקבלה - כב'
 השופט מ' תדמור-ברנשטיין..... 674

8. התיישנות התביעה - תביעה נדחתה - כב' השופט א' כנעאן..... 675

9. עקב מצבה הכלכלי הקשה - התקבלה הבקשה לפטור את המבקשת
 מתשלום האגרה - כב' הרשם ד' יעקבי..... 676

10. האם דו"ח ועדת בדיקה קביל בתביעת רשלנות רפואית..... 676

11. תפקידה של הערכאה המבררת תביעת נזיקין שעילתה רשלנות
 רפואית והתערבותה של ערכאת הערעור..... 677

12. מימון חוות-דעת..... 678

13. היה מקום להתיר למבקשים להגיש חוות-דעת רפואית מטעמם
 בנושא ההתרשלות מבלי להגבילם אך לחוות-הדעת בנוסח שהיה
 בידיהם ערב הגשת בקשת רשות הערעור - הערעור התקבל - כב' השופט
 צ' זילברטל..... 680

14. בית-המשפט לא סבר כי יש ליתן צו המורה על גילוי לוחות התמותה
 ותוחלת החיים, כמו גם עליית השכר, ההוצאות הרפואיות והוצאות
 הסיעוד..... 681

שער ב': תביעות בגין רשלנות רפואית - מיון מקרים

שונים..... 683

פרק א': היריון ולידה..... 683

1. התרשלות במעקב הריון - התביעה נדחתה - כב' השופטת ש' יעקובוביץ	683
2. ביצוע בדיקת אולטרה סאונד לקביעת מצג העובר בכדי לאשר את נחיצותו של ניתוח קיסרי. התביעה התקבלה. כאב וסבל ופגיעה באוטונומיה: 180,000 ש"ח, עזרת צד ג' 25,000 ש"ח - כב' השופט הבכיר ד"ר מ' (מריו) קליין	683
3. הפגיעה עצמה בחופש הבחירה, בכבודו ובזכותו החוקתית של המנוח - עילת הפגיעה באוטונומיה. התביעה התקבלה בחלקה. 350,000 ש"ח - כב' השופט מ' מזרחי	684
4. לידה - שיתוק ידו של התובע - התביעה נדחתה - כב' השופטת ב' בר-זיו	685
5. אי-גילוי קרעים ברחם - הערעור התקבל בחלקו - כב' השופטת אסתר קובו; מ' רובינשטיין ו- ע' צ'רניאק	685
6. תביעת נזיקין בשל רשלנות רפואית במהלך לידתו של התובע, אשר גרמה לו, על-פי הנתען, לנכות ניורולוגית ופסיכיאטרית קשה - דחייתה - כב' השופט צ' ויצמן	687
7. בניתוח הקיסרי חולץ תינוק בריא, אולם לאחר חילוץ התינוק נכרת רחמה של התובעת - התביעה התקבלה - פיצוי בגין נזק בלתי-ממוני עקב הארכת תקופת נשיאת הנפרוסטום (לאחר ניכוי אשם תורם): 2,400 ש"ח, פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה: 150,000 ש"ח. כב' השופט דניאל קירס	688
8. טענת המערער לפיה החל משלב מסויים מתחילת ההנשמה שבוצעה בו, הובילה התמיכה הנשימתית להיווצרות מחלה בשם PVL והיא זו שגרמה לשיתוק המוחין ממנו סובל המערער - דחייתה - כב' השופטים י' דנציגר; ע' פוגלמן ו- נ' סולברג	689
9. תביעה בטענה ששיתוק המוחין ממנו סובל התובע, שגרמה לפגותו וללידה המוקדמת - דחייתה - כב' השופט ד"ר מ' רניאל	689
10. לאור קיומו של מצג רגליים היה צורך לבצע את הלידה בדרך של ניתוח קיסרי, דבר שלא קרה במציאות, ומכאן הפרת החובה על-ידי בית-החולים - התביעה התקבלה חלקית - הפסד כושר השתכרות - 1,088,610 ש"ח, הפסדי פנסיה - 133,633 ש"ח, עזרת צד ג' לעבר - 120,000 ש"ח, עזרת צד ג' לעתיד - 1,200,000 ש"ח, נזק לא ממוני - 400,000 ש"ח, סך הכל - 3,062,243 ש"ח, ניכוי תשלומי מל"ל - 447,337 ש"ח - כב' השופט ד"ר מ' רניאל	691
11. תביעת התובעת בגין פגיעה באוטונומיה שנגרמה לה טרם לידתה. התביעה התקבלה בחלקה. פגיעה באוטונומיה: 280,000 ש"ח - כב' השופט מ' תדמור-ברנשטיין	692
12. הרופא המיילד ובית-החולים התרשלו בכך שסיימו את הלידה ב"לידת ואקום" - כב' השופטים נ' הנדל; נ' סולברג ו- ע' ברון	692

13. התובעים לא הוכיחו כי הצוות הרפואי התרשל בניהול מעקב ההיריון והליך הלידה. כאמור, לא היתה התוויה רפואית ליילוד מוקדם יותר, לא בדרך של השראת לידה ולא בנייתוח קיסרי - התביעה נדחתה - כב' השופטת י' וילנר 694

14. בית-המשפט לא מצא כל פגם בהתנהלות מי מהצוות הרפואי, שטיפל באם במהלך הריונה - כב' השופטת ת' שרון נתנאל 694

15. חובת היידוע והגילוי - טיעון מעורפל - מומים בתינוק - דחיית התביעה - כב' השופטת ד' גנות 695

16. ככלל, כאשר בתביעת רשלנות בלידה עסקינן, והתובע טוען לרשלנות שגרמה לתשניק סב-לידתי בעטיו נגרם נזק מוחי ליילוד עקב חוסר חמצן, על התובע להוכיח שלושה נדבכים. ואלה הם: כי הנתבע התרשל במהלך הלידה; כי ההתרשלות גרמה ליילוד לתשניק סב-לידתי; כי הנזק שנגרם ליילוד הוא כתוצאה מהתשניק 696

17. טענה לרשלנות במעקב הריון - התביעה נדחתה - כב' השופט צ' ויצמן 697

18. רוב מקרי הרשלנות הרפואית בלידה נסובים סביב: חוסר מיומנות בביצוע ופענוח בדיקות אולטרסאונד; אי-הפניה לבדיקות אבחנתיות או אי-התייחסות לקויה לממצאיהן; אי-נוכחות רופא בזמן הנכון המחייב נוכחותו; התעלמות ממושכת ממצוקה עוברית; אי-ביצוע ניתוח קיסרי כאשר זה נדרש; התרשלות בביצוע לידת ואקום או לידת מלקחיים 697

19. ניתוח קיסרי - הנתבעת נהגה לפי הפרקטיקה הנהוגה המקובלת. התביעה נדחתה - כב' השופט מ' (מריו) קליין 698

20. הטענה להיעדר הסכמה מדעת - התביעה נדחתה - כב' השופטת ר' שרון 699

21. תסמונת גנטית והאפשרות להפסקת הריון - התביעה נדחתה - כב' השופטת ד' סלע 699

22. מה הוא היקף חובתו של הרופא במסירת מידע רפואי וטיפול להורי יילוד שנולד עם תסמונת דאון, שקיבל משך מרבית הימים מ-31 הימים ששהה בבית-החולים לאחר לידתו - רמות שונות של חמצן לסיוע נשימתי במטרה לשמור על רוויון חמצן (סטורציה)? - התביעה התקבלה בחלקה. אובדן סיכויי החלמה: 75,000 ש"ח - כב' השופט מ' תדמור-ברנשטיין 700

23. האם הוכחה רשלנות בביצוע ההליך הרפואי? - התביעה נדחתה - כב' השופט א' גולדקורן 701

24. היעלמות נפלי העוברים לאחר ההפלה באופן אשר מנע מהתובעים להביאם לקבורה בהתאם לבקשתם. התביעה התקבלה בחלקה. פגיעה באוטונומיה: 50,000 ש"ח - כב' השופטת ק' מילר 702

25. בעיית הפיסטולה אינה בעיה חריגה והיא נפוצה אצל נשים בגילה של התובעת אשר עברו לידות וניתוחים קיסריים כדוגמת התובעת ואף מטעם זה לא מצאתי לקבל את הטענה כי הפיסטולה הינה תולדה של טיפול לקוי שניתן לתובעת אלא סיבוך ניתוחי מוכר. כב' השופטת א' הלר.....703

26. אופן ביצוע ההשקה (החיבור) ובדיקתה - התביעה התקבלה. כאב וסבל: 200,000 ש"ח, הפסד השתכרות לעבר: 53,000 ש"ח, פגיעה בפרוטנציאל השתכרות: 221,483, נסיעות והוצאות רפואיות (עבר ועתיד): 25,000 ש"ח, עזרת צד ג' (בר ועתיד): 40,000 ש"ח, ניכוי תגמולי המוסד לביטוח לאומי בסך 251,500 ש"ח - כב' השופטת ס' מצא.....704

27. תיקון בקע טבורי עם לולאת מעי כלואה וניתוח חירום לאחר פרפורציה והתפתחות זיהום בחלל הבטן; חוות-דעתם של מומחי שני הצדדים שגויות - התביעה התקבלה - הפסדי שכרו של התובע לעבר: 457,076 ש"ח, הפסד שכר לעתיד: 61,236 ש"ח, הוצאות רפואיות לעבר ולעתיד: 10,000 ש"ח, עזרת צד ג' לעבר: 40,000 ש"ח, עזרת צד ג' לעציד: 20,000 ש"ח, כאב וסבל: 150,000 ש"ח - כב' השופט אלדד נבו.....705

28. התובעת השכילה להוכיח טענתה לפיה הרופא שטיפל בה התרשל בניהול מעקב ההיריון.....706

29. התרשלות במעקב - דימום.....706

30. תינוק הכחיל לאחר הלידה - דחיית התביעה.....708

פרק ב': ניתוח להסרת טחול.....711

פרק ג': איבחון לקוי באבן בדרכי השתן.....713

פרק ד': סינדרום "זנב סוס".....715

פרק ה': מום מולד מסוג "ספינה בפידה".....717

פרק ו': טיפול שיניים רשלני.....719

1. על הפיצוי לגדול ככל שהמידע שלא נמסר חשוב יותר וככל שהאינטרס הנפגע קרוב יותר לליבת הזכות ומשפיע עליה בצורה משמעותית יותר. פגיעה באוטונומיה: 10,000 ש"ח. כב' השופט א' גולדקורן.....719

2. חוסר שביעות רצון מהתוצאה אינו מקנה זכות תביעה בנוזקין - התביעה נדחתה - כב' השופטת א' קליימן-בלק.....720

3. שיקום שיניים - התביעה התקבלה בחלקה. פגיעה באוטונומיה: 25,000 ש"ח - כב' השופטת פ' לוקיץ.....720

4. טיפול שיניים היעדר הסכמה מדעת ופגיעה באוטונומיה - נדחתה התביעה בטענת רשלנות, התקבלה פגיעה באוטונומיה 10,000 ש"ח - כב' השופטת א' קליימן-בלק.....721

5. התרשלות נקודתית בביצוע. התביעה התקבלה. הוצאות רפואיות ונסיעות עבר: 4,000 ש"ח, הוצאות רפואיות ונסיעות עתיד: 40,000 ש"ח, כאב וסבל: 130,000 ש"ח - כבי' השופט י' פרידמן 722

6. פגיעה באוטונומיה בביצוע טיפול רפואי בשיניים מצד מי שלא החזיק ברישיון לעסוק ברפואת שיניים בישראל - התביעה התקבלה. פגיעה באוטונומיה: 25,000 ש"ח - כבי' השופט א' סלע 723

7. ערעור על פסק-דין של בית-משפט השלום בגדרו נקבעה אחריות לנוק, שנגרם למשיבה והמערערת שכנגד, עקב טיפול שיניים, שנפסק כי בוצע ברשלנות - קבלתו. כבי' השופט ישעיהו שנלר, סג"נ - אב"ד; כבי' השופט ד"ר קובי ורדי, סג"נ וכבי' השופטת עינת רביד 723

8. התקנת הכתרים/גשרים - התביעה התקבלה בחלקה. טיפולים רפואיים בהווה ובעבר בסך של 76,095 ש"ח, כאב וסבל: 50,000 ש"ח, עזרת צד ג', הפסדי השתכרות ונסיעות: 1,000 ש"ח - כבי' השופט א' צ'יזיק 724

9. טיפול שיניים רשלני - דחיית הערעור - פיצויי הקיום 94,000 ש"ח - כבי' השופטים ב' בר-זיו; א' קיסרי ו- ע' אטיאס 725

10. התובעת החלה טיפולי שיניים אצל הנתבע ובמהלך טיפול הרפואי שהוענק לה אירעו לה נזקים וחייה נפגעו, מהלך חייה השתנה - התביעה התקבלה - כאב וסבל 150,000 ש"ח, פגיעה באוטונומיה 30,000 ש"ח, הפסד השתכרות עבר ועתיד 170,421 ש"ח, הפסד פנסיה 20,450 ש"ח, הוצאות רפואיות ותרופות 8,000 ש"ח, נסיעות, הוצ' כלליות ועזרת צד ג' 2,500 ש"ח, בניכוי 195,706 ש"ח - כבי' השופט א' צ'יזיק 726

11. תביעה בגין נזקי גוף שנגרמו לו, לטענתו, בעקבות טיפולי שיניים אשר נערכו אצל הנתבע, רופא שיניים מורשה - התובע טען כי הטיפולים, אשר ניתנו לסירוגין במשך אותה תקופה ארוכה, כל פעם באזור אחר בפיו, התגלו כליקויים ורשלניים, וגרמו לו נזקים גדולים ובלתי-הפיכים, זאת ללא קיומה של כל תכנית טיפולית וללא כל הסבר 727

12. הנתבע מס' 1 הרכיב לתובעת תותבת בלסת התחתונה, שככל הנראה היתה חסרת שיניים לחלוטין, בתחילת הטיפול במרפאה. התותבת נדרשה על-פי הנטען לתיקונים רבים, והשיקום הזמני שביצע הנתבע מס' 1 היה לקוי בהיעדר התאמה 729

13. בסיום הטיפול הנתבע (המנוח) הבהיר כי תחושת העיוות בפנים תחלוף תוך מספר שעות ונתן לו מרשם לאנטיביוטיקה. לאחר ששב התובע לביתו שם לב שפניו מעוותות, השפה התחתונה מצד ימין שמוטה והעין הימנית לא נסגרת 732

14. תביעה לרשלנות רפואית, שתמציתה טענות לרשלנות בטיפול הרפואי, היעדר הסכמה מדעת ופגיעה באוטונומיה במסגרת טיפול שיניים שביצע הנתבע בתובעת 734

15. התובע טופל על-ידי הנתבע - רופא שיניים במקצועו - במהלך שנת 2016, מחדש פברואר ועד לחודש דצמבר. מצבו הדנטלי של התובע היה בכי רע, ונדרש לו טיפול שכלל עקירות ושתלים בלסת העליונה ובלסת התחתונה, ושיקום על גבי השתלים. הנתבע ביצע עקירות ושתלים בשתי הלסתות וטיפול משקם (כתרים) בלסת העליונה 736

16. האם מותר לרופא להפסיק את המשך הטיפול עקב חוב כספי של המטופל? 738

17. בין אם במועד הרלבנטי לתביעה, מרפאת השיניים של התובעים בנהריה הוגדרה "מרפאה ייחודית" ובין אם "רופא הסכס", ברי כי בעת שהוצעה לכ"א מהנתבעים תכנית טיפולים אישית במרפאת התובעים בנהריה, הם היו מבוטחים בביטוח שיניים בר-תוקף, והם הביעו את הסכמתם המפורשת לביצוע תכנית הטיפולים האישית שהוצעה להם במרפאה בהתאם לתנאי הפוליסה 745

18. בית-המשפט סבר כי טענות התובעת בדין יסודן. תשובתו של הנתבע, כי תכנית הטיפול היא תכנית בעל-פה הינה עדות לאי-רישום תקין של רשומה רפואית. משכך, יש להעביר את נטל השכנוע אל פתחו של הנתבע 745

19. בפני בית-המשפט לא הונחו ראיות ממשיות שמתוכן ניתן להסיק כי חירור הכתר בוצע על-ידי ד"ר א"ק באופן הסוטה מן האופן שבו היה מבצע זאת כל רופא סביר אחר. אין חולק כי סמוך לאחר ביצוע הטיפול, לא נחזה בכתר כל סדק או שבר שהוא 745

20. גיליון הטיפולים של התובע מלמד כי התובע הגיע לקבלת טיפול מספר פעמים במהלך חודש פברואר לאחר קבלת התותבת הזמנית ומאז חודש ספטמבר 2020 הגיע מספר פעמים בכל חודש לטיפולים שונים עד לקבלת התותבת בחודש פברואר ועל-כן אין לקבל את הטענה כי הוא נתקל ביחס מזלזל ולא שירותי 746

21. בית-המשפט לא התרשם כי הנתבע התרשל בתפקידו וגם לו היה טועה בהפעלת שיקול-דעת הרי שלא כל טענות משמעותה רשלנות 746

22. עיון בחוות-דעת מומחה בית-המשפט מלמד, כי היא כוללת גם עלויות עתידיות של החלפת מבנים וכתרים פעם אחת בחיים - בית-המשפט לא סבר שיש לפסוק לתובעת פיצוי בגין עלות טיפול זה 746

23. רשלנות בטיפול שיניים - טיפול בלסת עליונה ולשם סיום ביצוע שיקום קבוע בלסת תחתונה שהחל בטיפול אצל רופא אחר 746

פרק ז': השתלת שיער כושלת 749

פרק ח': כירורגיה פלסטית - ניתוח פלסטי ליישור מחיצת האף 751

פרק ט': ניתוח להסרת צלקת 753

פרק י': נמק באיברו של התינוק כתוצאה מברית מילה 755

פרק י"א: חירשות 757

759	פרק י"ב: מחלות נפש - התאבדות
761	פרק י"ג: הולדה בעוולה
1.	מהי הפרקטיקה הרפואית הנוהגת בזמנים הרלוונטיים לעניין ההפניה ליעוץ גנטי? - התביעה נדחתה - כב' השופט א' סטולר 761.....
2.	"הולדה בעוולה" - נדחה - כב' השופט נ' ג'האשן 761.....
3.	הולדה בעוולה - ילד עם תסמונת דאון - הערעור נדחה 762.....
4.	"חיים בעוולה" - דחיית התביעה 763.....
5.	הולדה בעוולה - ממום במערכת העצבים המרכזית 767.....
771	פרק י"ד: גידולים
1.	איחור באבחון גידול סרטני - התביעה נדחתה - כב' השופטת ח' קיציס 771.....
2.	התאחרות השגת אבחנה מדויקת וטיפול רפואי שגוי - התביעה התקבלה בחלקה את ההודעה לצד שלישי של הנתבעים 1-3 כנגד הצד השלישי, ומורה כי אלו ישיבו לנתבעים 1-3 25% מהסכומים ששולמו לתובעת בהסכם הפשרה - כב' השופטת י' קראי-גירון 772.....
3.	לא נפל פגם בתהליך אבחון מחלת הסרטן של המנוח - התביעה נדחתה - כב' השופט י' קורן 772.....
4.	התנהלות הצוות נעשתה בהתאם לפרקטיקה המקובלת - התביעה נדחתה - כב' השופטת ר' ברקאי 773.....
5.	נזקים נזירולוגיים עקב ניתוח - התביעה נדחתה - כב' השופטת ד' גנות 774.....
6.	הסתבכות מיותרת של ניתוח להסרת גידול ממאיר במוח. דחיית תביעת התובע מחמת כלל ייחוד העילה - כב' השופטת דליה גנות 774.....
7.	סרטן השד - המנוחה היתה נשאת של מוטצייה המגבירה את הסיכון לחלות בסרטן השד וסרטן השחלות - התביעה נדחתה 775.....
8.	טעות באבחון גידול - תביעה נדחתה 777.....
9.	איחור בגילו גידול סרטני - התביעה נדחתה 779.....
781	פרק ט"ו: אבחנה שגויה
1.	אבחנה שגויה ואחריות לנזקים - התביעה התקבלה. סך הפיצוי לו זכאי התובע עומד על 1,091,119 ש"ח לפי הפירוט הבא: כאב וסבל - 200,000 ש"ח; הפסדי השתכרות לעבר - 68,620 ש"ח; הפסד השתכרות לעתיד - 607,930 ש"ח; פנסיה וזכויות סוציאליות - 84,569 ש"ח; קיצור תוחלת חיים - 100,000 ש"ח; הוצאות נסיעות וניידות לעבר ולעתיד - 20,000 ש"ח; עזרת צד ג' לעבר ולעתיד - 10,000 ש"ח - כב' השופט א' טובל 781.....
2.	ניהול לקוי שהוביל למצב בלתי-הפיך - התביעה נדחתה - כב' השופטת ע' זינגר 781.....

3. איחור באבחון הנקב במעי הגס - האמנם? - התביעה נדחתה כב' השופטת מי עמית - אניסמן 782

4. המנוחה סבלה מעצירות מתמשכת, אשר לא טופלה כיאות - דחיית התביעה - כב' השופטת בכירה ע' מרדכי 783

5. היעדר אבחון של מחלה נדירה -הערעור נדחה - כב' השופט י' עמית 784

6. סיכון מוגבר - התביעה התקבלה. פיצוי בגין נזק לא ממוני 160,000 ש"ח - כב' השופט מ' תדמור-ברנשטיין 785

7. איחור באבחון - תביעה לנזק נפשי - דחיית התביעה 785

8. היעדר אבחון נכון - התביעה נדחתה 786

פרק ט"ז: ניתוח לב **787**

1. מנתח הלב הסביר - התביעה נדחתה. חרף דחיית התביעה בגין רשלנות רפואית הנתבעת תפצה את התובעים בסך של 80,000 ש"ח בגין הפגיעה באוטונומיה של המנוחה. הפיצוי ניתן לעזבונו המנוחה - כב' השופטת פ' לוקיץ 787

2. הפגיעה בעצב הסרעפת היתה חלק מסיכוני הניתוח - התביעה נדחתה - כב' השופט י' כהן 787

פרק י"ז: אי-מילוי הוראות רופא המשפחה **789**

פרק י"ח: ניתוח להקטנת חזה **791**

פרק י"ט: נפגע גזזת **807**

פרק כ': אי-אבחון **809**

1. האם שומה היה על מי מהבודקים, מטעם מי מהנתבעות, להפנות את הילדה לבדיקת US או בדיקה הדמייתית אחרת, בטרם מלאו לה 6 חודשים. גיל 6 חודשים הוא קריטי לעניין סוג הטיפול שמרני או ניתוחי. התביעה התקבלה. הפסד שכר להורים - 8,000 ש"ח, עזרת הזולת - 27,500 ש"ח, כאב וסבל - 100,000 ש"ח, אובדן כושר השתכרות - 79,000 ש"ח, אובדן הפסדי פנסיה וזכויות סוציאליות: 9875 ש"ח, הוצאות: 6000 ש"ח, סה"כ: 230,375 ש"ח - כב' השופט י' גזית 809

2. לא היה באי-אבחון השבר בחדר המיון משום התרשלות של רופאי בית-החולים - התביעה נדחתה - כב' השופט ש' משה מזרחי 809

פרק כ"א: ניתוח עיניים **811**

1. הוכח קיומו של קשר סיבתי בין מעשיו ומחדליו הרשלניים של הצוות הרפואי בב"ח לבין הנזק שממנו סובל התובע. התביעה התקבלה - הפסדי שכר לעבר 50,000 ש"ח, הפסדי שכר לעתיד 475,500 ש"ח, הפסדי פנסיה 63,000 ש"ח, הוצאות רפואיות ונסיעות 10,000 ש"ח, עזרת צד ג' 30,000 ש"ח, כאב וסבל 100,000 ש"ח, סה"כ: 728,500 ש"ח - כב' השופטת א' אבו-אסעד 811

2. איבוד ראייה בעקבות ניתוח - התביעה התקבלה בחלקה, 200,000 ש"ח - כב' השופט ש' משה מזרחי 812

3. מהי הסיבה לעיוורונו של התובע בעינו הימנית. התובע טען, כי הדבר נגרם בשל הטיפול הרשלני שהוענק לו בבית-החולים - התביעה נדחתה - כב' השופטת תמר בר-אשר צבן 813

פרק כ"ב: התפרצות מחלה אוטואימונית. 815

פרק כ"ג: מעקב לאחר ניתוח. 817

פרק כ"ד: ניתוח מיותר. 819

פרק כ"ה: נפילה ומוות באשפוז. 821

פרק כ"ו: האם הנתבע אכן ניתח את התובעת? 823

פרק כ"ז: אובדן אצבע. 825

פרק כ"ח: הסרת כיס מרה. 827

1. התרשלות במהלך ניתוח. התביעה התקבלה. הפסדי שכר 30,000 ש"ח, הפסדי פנסיה 3,750 ש"ח, נזק לא ממוני 130,000 ש"ח, הוצאות ועזרת הזולת 50,000 ש"ח - כב' השופט הבכיר ע' עאסי 827

2. במהלך ניתוח להסרת כיס מרה חתך המנתח בטעות את צינור המרה המשותף - התביעה נדחתה - כב' השופט י' קורן 828

פרק כ"ט: ניתוח אף. 831

פרק ל': אשפוז לקוי. 833

פרק ל"א: דחיית טענת התובע כי היה על הנתבעת לנתחו מייד. 835

פרק ל"ב: ניתוח ירך. 837

פרק ל"ג: טיפול בשיער בליזר. 841

פרק ל"ד: הרדמה. 843

פרק ל"ה: מחלת האורטיקריה. 845

פרק ל"ו: כירורגיית כלי דם. 847

פרק ל"ז: קרע בגיד אכילס. 849

פרק ל"ח: ניתוח - ברך שמאל. 851

פרק ל"ט: ניתוח בקע מפשעתי. 853

פרק מ': כריתת תוספתן. 855

פרק מ"א: חיסון נגד שפעת. 857

פרק מ"ב: השתלת כבד - רשלנות בניתוח. 859